

‘El Nou Món. La Pentalogia’

“El Nou Món neix al Born, i en aquest Cafarnaum on el poble labora i respira, teixeix i conspira, la Clepsidra reneix i abeurà les hostes de braus mariners...”

Índex

Introducció	3
El Festival de Tardor, de l'any temàtic a la creació d'un discurs propi/ L'Acte Central del Ribermúsica com a veritable essència del Festival	
Ribermúsica 2010-2014	4
La idea del Nou Món impregna la Gran Festa de Tardor 'El Nou Món. La Pentalogia': una "epopeia urbana contemporània"	
Pròleg. 'Art, Ciència, Espiritualitat'	5
Sinopsi	6
Resum	7
Text-guió	8
Crèdits	13
El <i>making of</i> de 'Art, Ciència, Espiritualitat'	14
El post-concert de Santa Maria del Mar	15
Capítol I. 'Catalans... i universals: els orígens'	16
Sinopsi	17
Resum	19
Text-guió	20
Crèdits	27
El <i>making of</i> de 'Catalans... i universals'	28
La singular trobada amb un "català universal"	29
Capítol II. 'El Gran Demiürg: la decisió'	30
Sinopsi	31
Resum	33
Cap al 2014	34

Introducció

El Festival de Tardor: de l'any temàtic a la creació d'un discurs propi

L'Acte Central del Ribermúsica com a veritable essència del Festival

El **Festival de Tardor** és l'acte emblema de Ribermúsica i l'eix vertebrador de tota la seva activitat. Per la seva singularitat (tot un barri convertit en pentagrama, un veritable “disseny musical” en la geografia d'un petit territori urbà) aquest esdeveniment és l'embrió d'un nou format que a ben segur s'anirà imposant en el panorama canviant d'un món que necessita un nou alè i noves formes d'expressió. Si de 2002 a 2009 la vinculació del Festival amb el gran esdeveniment o efemèride anual¹ va fer palès el compromís de la Fundació amb la ciutat i la ciutadania, l'any 2010 Ribermúsica s'emancipa de l'any temàtic per a reivindicar el seu paper com a generadora d'un discurs propi, i amb això es comença a materialitzar l'ideari contingut en els **10 Punts Essencials**, que ja han assolit el valor de **nous estatuts**; això s'esdevé en ocasió del 15è aniversari.

Ja però des de 1995, l'**Acte Central** ha representat l'epicentre mateix d'aquesta festa col·lectiva (veritable *happening* que supera la idea de “festival” entès en el sentit convencional), capaç de reunir tots els estaments d'un barri sota el patrocini de la música. L'evolució gradual des d'una miscelània musical (diversos grups i solistes aplegats en un concert variat) fins al format de “poema escènic”, articulat a l'entorn d'una idea coherent, ha dotat aquest acte d'una solidesa que li permet contenir, en un de sol, tots els principis de Ribermúsica. Una narrativa contundent, al costat de petites intervencions escèniques, és el vehicle de transmissió per a difondre aquest discurs. Invariablement, i llevat de dues ocasions, la basílica de **Santa Maria del Mar** n'ha estat el marc privilegiat de celebració.

Si el Festival en el seu conjunt representa l'essència mateixa de Ribermúsica i la veritable plasmació del seu esperit, l'Acte Central representa, al seu torn, l'essència mateixa del Festival, i en això ha estat decisiva l'evolució que l'ha portat fins a la consolidació. El seu missatge i la seva pàtina impregnen per complet un esdeveniment que ha fet seu el gran lema “**compromís social amb excel·lència artística**”.

Al voltant de l'Acte Central graviten tots els altres apartats: ‘**Música, copes i...**’ (actuacions musicals a bars i restaurants), ‘**Música, art i comerç**’ (concerts i accions de joves intèrprets al sector comercial i artístic) i ‘**Cultures en ritme**’ (aplegament dels grups del Projecte Socioeducatiu), més la concurrència d'altres apartats menors. El ‘**Pòrtic del Ribermúsica**’ representa la nota irònica, a tall de “pregó”, que precedeix l'Acte Central: una diatriba mordaç, denúncia hiperbòlica de tot allò que cal denunciar en l'actualitat del món de la comunicació, la política i l'administració. En el seu conjunt, conformen un cos orgànic, impensable sense la interacció, en empàtica sinèrgia, entre el barri i la Fundació.

Coincidint amb el 15è aniversari, Ribermúsica va decidir recuperar la **Gran Festa de la Música de la Ribera**, tret de sortida del moviment, que el 1995 va entrar per la porta gran en l'escena barcelonina. A les envistes del 20è (any 2015), i a l'espera de relançar el Festival de Tardor amb aquella efemèride, la **Gran Festa de Tardor Ribermúsica** representa, en els cinc anys que van fins a l'emblematika data del 2014, l'homenatge més emotiu als seus orígens i el més just tribut a les seves arrels.

¹ 2002: Any Internacional Gaudí, 2003: Centenari del FAD/Any del Disseny, 2004: Centenari de Salvador Dalí, 2005: 400 aniversari de ‘El Quixot’/Any del Llibre i la lectura, 2006: Any del Comerç a Barcelona, 2007: Any Barcelona Ciència, 2008: Any Europeu del Diàleg Intercultural, 2009: Centenari de la mort d'Isaac Albéniz

Ribermúsica 2010-2014

La idea del 'Nou Món' impregna la Gran Festa de Tardor

El resultat d'aquesta emancipació ha donat com a fruit una **epopeia** que recull, en clau de metàfora, el devenir del propi barri en el seu procés de regeneració fins a situar-se en una posició preeminent en l'escena ciutadana d'avui.

Hom pot afirmar que aquesta epopeia "s'escriu" per sí sola arrel del gran projecte de Ribermúsica a la Ribera, i en la seva gestació ha estat determinant la interacció entre la Fundació i el barri. Però allò més sorprenent és el paral·lelisme entre la deriva d'aquest barri (suma de les successives derives en una història marcada per grans vicissituds) i la d'un país, **Catalunya**, permanentment prostrat en un estat de decandiment; un país que es debat en destrets d'identitat i a qui els problemes de desmemòria han portat, sovint, a navegar a la deriva.

El qüestionament del país i les seves possibilitats per a reeixir s'emmarca en el qüestionament de tot un model que es desmorona en el context d'una crisi de dimensions mundials, que és, sobretot, una crisi de valors. Tanmateix, la convicció que les convulsions que acompanyen la fi d'aquest model són, realment, el símptoma de l'arribada d'un nou ordre és el que alimenta la certesa que un nou món és possible.

La **Pentalogia del 'Nou Món'** ens parla de desencís però també d'esperança; la metàfora reflecteix la realitat: darrere la idea d'un nou món hi trobem, subjacent, la idea d'un nou país (una "nova terra"). Però la Pentalogia també ens parla amb veu profètica per a advertir-nos que és precisament aquí, a la "nova Ribera", on comença aquest nou món ("el Nou Món comença al Born"), i aquesta idea impregna per complet la Gran Festa de Tardor.

'El Nou Món. La Pentalogia': Una "epopeia urbana contemporània"

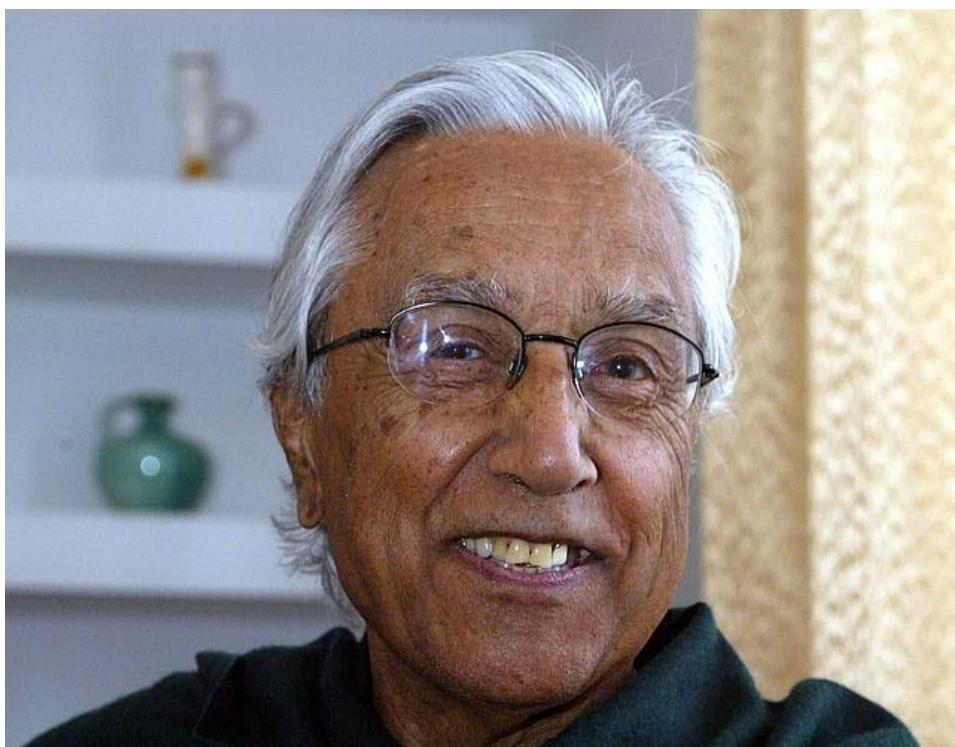
El **caràcter èpic** de la Pentalogia del Nou Món prové de la naturalesa de la seva narrativa, densa i contundent, d'intensa vena metafòrica i una deliberada ampulositat que, tanmateix, no li resta intel·ligibilitat ni li agrega feixuguesa, en ser pensada en forma de poema escènic. Està concebuda més per a ésser escoltada que per a ésser llegida (i en això es fa indispensable la concurrència d'un bon actor o actriu amb grans dots rapsòdics) i perd el seu sentit sense la part musical que, de forma fragmentada però tanmateix concebuda com un tot -a mode de *suite* monogràfica- s'hi intercala.

Pel fet que la realització de cada episodi parteix de l'acord i avinença entre dos agents, l'inspirador de la idea i autor del text-guio i un director musical (diferent cada any i que és, alhora, artífex de la interconnexió entre música i text i autor dels arranjaments o adaptacions), la contundència de cada bloc -el literari i el musical- fa que un no prevalgui sobre l'altre ni pugui establir-se un joc d'hegemonies. Però si, tanmateix, el bloc musical té encara la possibilitat de presentar-se de forma independent, a tall de *suite* de temes que es van encadenant, no així la narració, que perd tota la força, tot el sentit, sense la part musical.

La retòrica arcaïtzant, la profusió de cites bíbliques i tot de reminiscències mítiques ens retrotrauen a les arrels però plasmen la realitat del present, i és així que hom pot trobar en la saga del 'Nou Món' les traces d'una veritable "epopeia urbana contemporània".

Les cinc parts de la Pentalogia són: **Pròleg. Art, Ciència, Espiritualitat** (2010), **Capítol I. 'Catalans... i universals: els orígens'** (2011), **Capítol II. 'El Gran Demiürg: la decisió'** (2012), **Capítol III. 'La Creació'** (2013) i **Epíleg. 'El Nou Món'** (2014).

Pròleg. 'Art, Ciència, Espiritualitat'
[In memoriam Raimon Panikkar]

*Art i Ciència deambulen per un món hostil a la recerca
de les falses promeses que els nous mercaders del temple
han proclamat com el bàlsam de salvació*

Sinopsi

El **pròleg** de la Pentalogia s'escau amb el concert de celebració del **15è aniversari de Ribemúsica**, que protagonitzen els grups **Hirundo Maris** (Arianna Savall, Petter U Johansen i Miquel Àngel Cordero) i **Annuwas** (Mohamed Boud Ayoub, Moulay M'Hamed Ennaji "Scheriff" i Aziz Khodari) a Santa Maria del Mar el 14 d'octubre de 2010. Al costat d'ells, l'actor **Sergi Mateu** oficia com a lector-narrador d'un text-guió que s'interconnecta amb les parts musicals, que conformen un bell mosaic de músiques a l'entorn de la idea 'Nord - Sud - Est - Oest'.

La dedicatòria a **Raimon Panikkar**, traspasat el mateix any, presideix un discurs de caràcter pedagògic i al·lisonador, amb cites freqüents de **Krishnamurti** i al·lusions als altres grans fars que han fet de la cultura del pensament l'única forma possible de reeixir en una existència marcada pels conflictes ("un tribut a la legió de savis, artistes, científics i pensadors que han il·luminat els camins d'una humanitat que necessita respostes als seus propis enigmes"). En trobar-nos en una església catòlica, la figura de **Jesús** emergeix amb especial rellevància, per bé que l'acte, en el seu conjunt, presenta un explícit laïcisme que tindrà el seu equivalent en l'apoliticisme que impregna el capítol següent.

Les reflexions sobre tot allò que condiciona o llasta el desenvolupament de l'home (els conflictes religiosos, la guerra, la crisi, la política...) marquen l'inici del poema escènic. El realisme sovint descarnat no escatima diatribes quan arremet contra el poder mediàtic i els seus dictats, que alimenten unes masses àvids tothora de nous estímuls ("allò que vol la gent i no allò que necessita la gent") i segueixen atiant la corrupció, les desigualtats i la injustícia. Tanmateix, la constatació d'una flagrant realitat no exclou la possibilitat de redempció, i és a partir d'aquelles premisses que el poema va evolucionant cap a territoris més lluminosos ("un diàleg intercultural a través de la música que és també diàleg interreligiós i que, com a tal, també inclou el principi de salvació"). A meitat de l'acció, l'apologia de l'art i la ciència és el pont que mena vers el camí d'esperança, al temps que assenyala la divisió en dues parts -a tall d'actes primer i segon-, que serà una constant al llarg de cada capítol.

És el seu retrobament, el retrobament de l'**Art** i la **Ciència** (encarnats per **Alejandro Altamirano** i **Julia Koch**), un dels moments cabdals: després de "deambular per un món hostil, a la recerca de les falses promeses que els nous mercaders del temple han proclamat com el bàlsam de salvació", consumeixen el seu maridatge en una emotiva escena al llarg del passadís de la gran nau, fins a arribar a l'altar. Tanmateix, l'esgarriament posterior pels "**camins de la incúria**" és el preu a pagar pel gaudi de la unió i representa el gran *leit motiv* del següent episodi (el Capítol I). La càlida intervenció del grup d'infants de **Tantarantan!** rebla el clau de l'esperança, en parlar sobre la sensibilitat i obrir un encès panegíric del gran moviment de música comunitària de **José Antonio Abreu**, preàmbul a la glossa sobre **Ribermúsica**, que s'hi emmiralla sense renunciar a la defensa d'un model autòcton.

L'escena final conjunta amb l'**Espiritualitat** (encarnada per **Rachida Aharrat**) és anàloga a la del maridatge de l'Art i la Ciència i representa la celebració festiva, tot just rescatats de l'atzucat; tant en l'una com en l'altra, la metàfora es combina amb bellíssimes realitzacions musicals, però en aquesta hi ha un contrast radical de caràcter (diàleg de civilitzacions, cultura, bellesa, natura...) que porta al record de Panikkar. Tot el final representa una declaració del nou **humanisme** que proclama Ribermúsica a través del fet musical. El poema culmina amb una dansa sobre unes de les cantigues de Santa Maria d'Alfons el Savi.

Resum

Primera part

El to pedagògic de la narració al·ludeix a l'aportació fonamental dels grans fars del pensament (Jesús, Buda, Mahoma, Krishnamurti...) en el progrés de l'ésser humà, alhora que llança serioses diatribes contra tot un sistema que en llasta el desenvolupament i segueix atiant la corrupció, les desigualtats i la injustícia. Tanmateix, la flagrant realitat no exclou la possibilitat de redempció, i és a partir del retrobament de l'**Art** i la **Ciència** que el poema evoluciona cap a territoris més lluminosos.

El seu maridatge comportarà l'esgarriament pels "**camins de la incúria**" (preu a pagar pel gaudi de la unió), que esdevindrà un dels *leit motiv* del següent episodi. La commovedora combinació de coreografia, música i narració d'aquesta escena anticipa la metàfora que impregnarà tota la Pentalogia.

Segona part

El concepte de 'sensibilitat' domina tota aquesta secció i troba el seu moment més emotiu amb la càlida intervenció del grup d'infants de **Tantarantan!**, que obre un encès panegíric del gran moviment de música comunitària de **José Antonio Abreu**. Aquest és el preàmbul a la glossa sobre **Ribermúsica**, que amb aquest acte commemora el 15è aniversari.

L'escena final amb l'**Espiritualitat**, anàloga a l'anterior, representa la celebració festiva, tot just rescatats de l'atzucat. Amb l'epíleg es rendeix tribut a **Pannikar** (traspassat mesos abans) i es recorda la seva sentència "**el món ha tocat fons**", que obrirà el Capítol I. Tot el final, presidit per l'excelsitud que irradia **Santa Maria del Mar**, representa una declaració del nou **pensament humanístic** que proclama Ribermúsica. El poema, bastit sobre un bell mosaic de músiques a l'entorn de la idea 'Nord - Sud - Est - Oest', culmina amb una dansa sobre una de les cantigues de Santa Maria d'Alfons el Savi.

Introducció. ELS CONDICIONAMENTS, LA DESEMPARANÇA, LA MORT

Krishnamurti, el gran savi hindú, ens recorda la presència constant dels conflictes en l'existència humana i ens avisa dels condicionaments que llasten la nostra vida fins el punt de posar-nos en una difícil disjuntiva a l'hora de prendre decisions.

No gaire més lluny, i dit tot amb l'eloqüència del mestre i la visió del guru, remarca l'orfenesa congènita que el nostre gènere, l'humà, arrossega des de la nit dels temps. La impotència de l'home en aquest món hostil des que Adam va caure en el parany de la temptació és el llast que l'acompanya fins a la mort. Pobra i mísera humanitat!; agafada al timó d'un vaixell que singla per un mar embravut on ningú es pot lliurar de la fuetada d'un Neptú soberb i implacable.

“Agafats a les sigles” seria el lema que defineix la legió de mortals que s'aferren als codis externs com al clau ardent que rau sobre el precipici. I és en aquest punt quan el savi ens toca la fibra sensible, en dir-nos a cau d'orella com ens quedarem de desemparats si se'ns esmuny de les mans l'enganyosa assegurança que ens procura aquest fictici benestar, en quin estat de desolació caurà la nostra vida si ens fallen els agafadors als quals ens aferrem amb tan gran desfici.

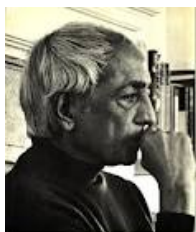
L'escena final del film d'Ingmar Bergman ‘El setè segell’ és la metàfora perfecta de l'evasiva humana, que té la desemparança com a teló de fons. La mort, personatge asexuat i lacònic, es presenta en la lúgubre estança d'un vell casalot davant el grup de personatges que tot al llarg del conte l'han anat esquivant. Al final, tota la rècula de mortals enfila coll amunt, darrera la dama, al compàs de la dansa de la dalla, tènica i corpenedora. Destí inexorable que marca un punt i final, però que tanmateix, potser és inici de tot.

MÚSICA

Arianna Savall: ‘Anima nostra’
(Arianna Savall *veu i bols tibetans*)

I. DE ‘LES RELIGIONS’ A ‘LA RELIGIÓ’. VERS UN NOU CONCEPTE DEL ‘RELIGARE’

Jiddu Krishnamurti, igual que Jesús de Natzaret, nasqué de família humil; el primer en una aldea de l'Índia, el segon al Betlem de l'antiga Judea. Com tots els grans místics, un i altre van proclamar ‘La Veritat’ i van predicar la paraula davant multituds.

El concepte de Déu fou, en cadascú, la pedra angular d'un misteri que perviu més enllà del temps i ha estat també lloc comú en els altres fars que il·luminaren les cinc grans religions del nostre món: Abraham, Siddharta Gautama (anomenat Buda), Mahoma i els anònims savis vèdics. En les mans de tots ells, una balança, i a cada un dels extrems, allò que dóna sentit al flux existencial: Déu a un costat, l'Amor, a l'altre. I al bell mig, el fidel que assenyalava una verticalitat ancorada a la terra. Divina proporció del Nord, Sud, Est, Oest; i abraçant-nos des dels extrems que es toquen, Déu i Amor en perfecta sinonímia.

Cristianisme, Judaïsme, Budisme, Islamisme i Hinduïsme d'un pes fonamental que vol satisfer l'eterna pregunta de anem”. El pànic ancestral, l'*horror vacui*, troba consol en través d'una música que és vehicle de transport vers

configuren encara avui un corpus l'home: “qui som, d'on venim i on els càntics i els precés dels fidels a l'inconegut.

L'autoconeixement com a forma de transformació ha estat pedra de toc en el pensament de tots els grans místics al llarg de la història. Avui, el gran repte és l'adequació de doctrines mil·lenàries a uns nous temps que es vanten d'haver occit Déu (renunciant amb això a l'Amor pel Vil Metall) però que han encimbellat els nous ídols pagans d'un materialisme exacerbant. De les divisions a la unitat primordial; de “les religions” que divideixen o que tenen la por com a forma de domini a “la religió” que uneix i recupera el sentit etimològic del ‘religare’.

Aquest concert, commemoratiu del 15è aniversari de Ribermúsica, vol ser un tribut a tota la legió de savis, místics, artistes, científics, filòsofs i pensadors que han il·luminat els difícils camins d'una humanitat que necessita respostes als seus propis enigmes; un diàleg intercultural a través de la música que és també diàleg interreligiós i que, com a tal, també inclou el principi de "salvació".

MÚSICA
'Allah Umssili' - música sufi
(Annuwas)

II. DEVASTACIÓ, GUERRES, CRISI

La devastació és el lloc comú d'un món que ha forjat la seva història a base de guerres, violència i destrucció, i aquesta realitat no es pot dissimular amb músiques edulcorades. Aquesta història, que no seria tal sense la sang vessada en altre temps, troba en el segle passat el seu punt culminant de barbàrie i enceta el que vivim sota el signe de la confrontació de civilitzacions, que genera nous odis i noves violències.

Però per damunt de les petites guerres locals d'aquest món global, hi ha una altra guerra atrinxerada darrere la faramalla del segle XXI, pròdig en avenços tecnològics però orfe en victòries morals; una guerra camuflada darrere una crisi econòmica que no és altra cosa que una profunda crisi de valors.

Mai no s'havia produït, al llarg de la història, un cas tan flagrant de desfasament entre progrés científic-tecnològic i progrés moral, i l'abassegadora força del primer contrasta amb la migradesa del segon, que reflecteix les xacres d'una societat que ha renunciat a l'amor a canvi de l'or i s'ha convertit en el parc temàtic de la banalitat, la indiferència i la pobresa d'esperit.

MÚSICA
'Grawi' - improvisació sobre un tema africà
(Hirundo Maris - Annuwas)

III. LA POLÍTICA, ELS POLÍTICS, L'IMPERI DE L'EFÍMER. UN CANT D'ESPERANÇA

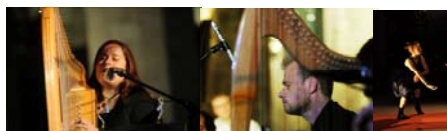
A redós del poder mediàtic ha anat florint tot un bardissar de males herbes que té el seu punt culminant en una corrupció generalitzada. Una forma de gestionar la 'res publica' que consisteix més en l'aniquilació del contrincant que en el treball en pro de l'interès comú n'és la causa. És en aquest context on els fenòmens de masses s'han erigit en paradigmes de les noves religions paganes en uns estats que perpetuen un sistema basat més en "el que vol la gent" que en "el que necessita la gent".

Aquest món vertiginós és "l'imperi de l'efímer", una societat de l'entreteniment alimentada pels estímuls visuals, les emocions fortes i la competència salvatge. El deler de novetat constant, la persecució del plaer i l'acumulació compulsiva en són les consignes. Però aquesta crisi, símptoma de la fi d'un model que es va desmoronant, pot ser el millor pretext per donar pas als nous aires que es concentren al cancell d'entrada. Com un pantà a pressió, com un vendaval incontenible: un deversall de saba nova, una injecció d'esperança arriba per a conjurar els mals esperits i foragitar tot allò que de maligne nia dins nostre, que s'ha escolat per totes les esclotxes i s'ha escampat com una endèmia.

Un cant antic ens evoca un futur que és també present; una dansa nova ens bressola en un passat que és també futur.

MÚSICA
Arianna Savall/Sant Francesc d'Asís: 'Preghiera'
(Hirundo Maris i Julia Koch *dansa*)

IV. LA CIÈNCIA

La Ciència dóna respostes a molts interrogants a través d'un procés empíric, però no abasta a contestar les qüestions d'ordre metafísic, perquè la seva natura l'obliga a cenyir-se a veritats tangibles i mesurables.

Tots els éssers humans tenim imprès al bell mig de la nostra ànima el legítim segell del nostre ascendent. D'aquí que la nostra condició d'éssers mortals estigui tocada per la "immortalitat" que ens atorga la nostra pertinença a un ordre còsmic i universal que ens fa partícips d'un mateix sentir a l'unison.

L'alenada còsmica ens ha inculcat la consciència del bé i del mal i el concepte de 'La Veritat', però només el viatge interior pot desentranyar-ne els secrets; i en això no s'hi valen mestres ni savis si no és que són capaços de consagrar-se a la missió de descobrir el mestre que tots portem a dins.

La Ciència farà bé en determinar quines són les causes de la guerra telúrica que la nostra mare ha desencadenat al seu sí, convulsions d'una les altres guerres. Però que li procura fantasia i teoremes, va trobar la El qui fou "el pitjor follia" i afinar ben agut el

mare que es rebel·la contra la barbàrie dels seus fills, que han provocat caldrà que renunciï a raons massa fredes i es deixi temptar per la follia escalf. Einstein fou paradigma de qui ratllant a gran alçada en fórmules forma de relativitzar l'existència a través d'un agut sentit de l'humor. violinista amateur del món", va sentir la necessitat "d'acordar raó i cordam de la intel·ligència.

MÚSICA

Oum Kalthum: 'Enta Omri'
(Annuwas - Hirundo Maris i Petter U. Johansen *violí*)

V. L'ART

La història tenyida de sang té el seu contrapès, a Occident, en un corpus immens de creació artística que abasta dos mil anys. La sang que Crist va vessar fou també germen d'un regne dels sentits sense el qual el món seria avui molt diferent. Al costat de ritus i precés ha sorgit un florilegi d'imatges, sons i paraules capaç d'esdevenir també principi de salvació. Sacre i profà han anat creixent en acompassada convivència i s'han realimentat fins a formar un patrimoni que dignifica la mísera condició d'aquells desterrats que guanyen el pa amb la suor del seu front.

Santa Maria del Mar, erigida pels obrers i gent de mar, n'és l'exemple més palmari, i al seu redós ha florit tot un jardí que aixopluga polifonia, policromia, polirítmia i poligrafia. És el mateix jardí que floreix a redós de qualsevol gran catedral cristiana, recer de les essències, patrimoni de tots i per a tots.

MÚSICA

Alfons X el Savi: 'Assi pod a Virgen so terra guardar' -
cantiga de Santa Maria
(Hirundo Maris)

Però la cultura també pot ser una trampa mortal i esdevenir esca de crueltat. I així, el país més culte del món es va deixar enlluernar a mitjans del segle XX pels rituals histriònics d'un fals visionari que enarborava el nihilisme com a única doctrina. I en això: ¿és la cultura valor de compromís o simple acumulació de coneixements, com la de béns i matèria?; ¿és camí vers 'El Coneixement' o deriva cap a "coneixements" apòcrifs?; ¿és la humil saviesa dels grans o la vana presumpció dels egòlatres?

VI. EL MARIDATGE DE L'ART I LA CIÈNCIA (Acció escènica amb música de fons 'Apreciemos el instante')

Art i Ciència deambulen per un món hostil a la recerca de les falses promeses que els nous mercaders del temple han proclamat com el bàlsam de salvació. Un i altra acorden els passos i entrellacen les mans, mentre el poble participa del ritual en serena contemplació. Però la incertesa plana per damunt dels seus caps com l'au maligna que assetja amb pèrfida llambregada i grallar escandalós; l'enteniment resta enterbolit sota les urpes del voltor de mals presagis. La decisió es redueix a la simple dicotomia dels camins: el de la incúria o el de les espines i les pedres.

Però abans que Virgili, amb amorosa mà i esguard serè, acudeixi en rescat que s'han perdut per les obscures selves del primer, aquests hauran del Gòlgota i coronar el cim amb les espines de la passió. Darrere els camins s'hi amaguen els tresors més preuats, però caldrà primer endinsar-se en els saber què s'hi cou allí dins i tastar així la fel de l'amargor. Només el penedit purgatori per a expiar la caiguda serà digne de pujar al regne que s'obre més núvols, aquell que rau al mateix llinar de l'infinit.

dels dos esgarriats, d'ascendir pel camí d'espines i pedres de la incúria per a que ha romàs al enllà del mar de

Art i Ciència han entès que el seu maridatge és la coronació d'un trajecte vital, que un Art sense científisme ni rigor és un art estèril, i que una Ciència sense traces de bellesa és un desert de fredor. Només amb passió de viure i amb aquella sensibilitat que no és sinònim de feblesa serà possible "acordar raó i follia", com diria el vell poeta. I en aquesta empresa no s'hi valen subterfugis ni falses raons de foll.

MÚSICA

Arianna Savall/Omar Jayyam: 'Apreciamos el instante'
(Hirundo Maris - Annuwas i Alejandro Altamirano/Julia Koch
dansa)

VII. SENSIBILITAT

Rarament sentim el mot 'sensibilitat' en els mitjans de comunicació d'un sistema basat en la freda burocràcia ni veiem que formi part dels plans d'estudi de les nostres escoles, que eviten crear esperits selectes temptats per la "inutilitat" de l'Art. Potser és que la confonen amb sentimentalisme o sensibleria. Però la sensibilitat és la condició indispensable per a que l'Art s'impregni a la nostra pell i l'emoció ens envaeixi cos i esperit fins a fer-nos esborronar, igual que ho faria la poció miraculosa que ens ungeix amb el bàlsam de la pietat i ens corona amb l'aura de la beatitud.

A la Veneçuela de Chávez hi ha un home que en va crear un altre de "sistema", José Antonio Abreu, a qui molts consideren un nou Gandhi. Fa trenta anys, Abreu va començar amb un grapat de nois i noies joves i infants que han trobat en la música una forma conviure i de redreçar llurs Gustavo Dudamel, que és l'ambaixador arreu del món del 'Sistema de Orquestas jove d'origen humil gran valor de la que dirigeix les orquestres més importants i que proclama sense rubor el gran educació.

MÚSICA

'Nassam' - tradicional del Líban
(Annuwas i nens de Tantarantan!)

VIII. RIBERMÚSICA

Ribermúsica, un projecte que ha aplegat tot un barri a l'entorn de la música, ha arribat als quinze anys bo i caminant al compàs dels grans esdeveniments ciutadans. El 1995, tres anys després dels Jocs Olímpics de 1992, neix el Festival de Tardor, que instaura un nou model d'esdeveniment cultural des de la societat civil, una veritable "Olimpiada Cultural" que aporta al barri una alenada de nous aires.

I el 2007, passats tres anys de la celebració del Fòrum Universal de les Cultures del 2004, Ribermúsica posa en marxa el seu Projecte Social, que recull "l'esperit de 1995" i n'aprofita tot el bagatge cultural. La dimensió local és capaç d'absorbir l'essència dels grans esdeveniments i destil·lar-la a través d'un procés artesanal que té com a propietats la cohesió social i l'educació. Multidisciplinarietat es converteix en interdisciplinarietat i multiculturalitat en interculturalitat, i aquesta transformació conté, en la seva humil condició, l'embrió d'un nou fruit, novell, però de gran valor exponencial.

El Projecte Ribermúsica té José Antonio Abreu que L'esperit de Clavé, Lluís nostre com l'au benigna coincideix amb l'esclat com a paradigma el gran

totes les traces d'un moviment equivalent al 'sistema' de recull la llavor que van sembrar els nostres prohoms. Millet, Pau Casals i Oriol Martorell plana per damunt que purifica l'aire, i el desplegament que viu Ribermúsica mundial del que s'anomena 'música comunitària', que té projecte de la Fundació Abreu.

Tres anys després del 2007 la llavor ha germinat, i allò que va començar el 1995 ja està donant fruits esplendorosos; els infants en són la prova: "les llavors del ritme!". 2010 és la porta d'accés a un nou món després que el vell ja ha tocat fons. El diluvi dóna pas a la clariana que s'obre des d'un cel radiant i anuncia l'arribada d'un nou regne; Ribermúsica, un projecte beneït pels déus i protegit pels savis, es disposa a difondre el nou pensament que només el treball abnegat i tenaç des de l'arrel és capaç de generar.

MÚSICA

'The wayfaring stranger' - gospel
(Peter U. Johansen *veu* i Hirundo Maris)

IX. ART, CIÈNCIA I ESPIRITUALITAT (Acció escènica 'Hermoso capitán' - cançó sefardí)

Art i Ciència retornen amb pas segur del mar de núvols que rau al mateix llinar de l'infinit i travessen el bosc frondós que s'obre en els dominis del Graal. L'au benigna plana per damunt dels seus caps i beneeix llur front. Les fonts de la natura formen el torrent que alletarà la nova criatura i banya les pedres del temple. El mar proper s'hi atansa, i a dins de Santa Maria creix l'herba fresca que els hi fa de catifa. La mateixa verdor que inunda el jardí de Gurnemanz després del miracle de Parsifal és la flama iridiscents que tot ho embolcalla, i en el seu esplendor extasia tots aquells que en són testimonis. Però tanmateix, encara resten orfes fins que la mà de Virgili deslliuri la terra del llast de la desídia i impregni de poesia tot allò que s'albira dins el calidoscopi multicolor d'un cosmos que es deixondeix per a proclamar l'oració.

"Aigua, Terra, Foc i Aire - Nord, Sud, Est, Oest - Mar encesa, pluja ardent, pedra líquida, tronc eteri, glaç ferrós - Rosa dels Vents, alenada còsmica assalta i ens envaeix - Diàleg de formes - Xarxa d'alambins i Ribermúsica, 15 anys! Els tres Taminos eixits del regne de la nit; temps d'Aquari que no coneix mentre el poble participa del ritual és al bell mig d'aquest cosmos calidoscòpic i marca el rumb segur per a aquell vaixell sense nord.

que es multiplica i creix, planisferi d'imatges que ens cultures, encontre de religions - Poesia de sons, colors i fórmules - Misteri de ponent, efluvís d'orient". heralds s'obren pas entre la verda boira com a nous la dansa sagrada invoca la nova llum i ens parla d'un passat, present ni futur. Déus i savis els hi fan assentiment, en serena contemplació. A la vora de la mar, Santa Maria

MÚSICA
'El Mariner' - tradicional catalana
(Arianna Savall *veu*, arpa i Hirundo Maris)

Epíleg.

El Festival de Tardor a Santa Maria del Mar. L'any 2006, la Catedral dels Gremis fou testimoni de l'Art dels Mestres Cantaires dins de l'Any del Comerç; el 2007 va celebrar-s'hi l'Any de la Ciència amb una versió lliure de la música de Bach; el 2008 fou escenari d'un bellíssim concert dins de l'Any del Diàleg Intercultural. L'any passat, el concert 'Espiritualitat i Misticisme' obria la porta a un discurs propi: Espiritualitat, la mirada enfora des del mirall interior, Misticisme: la mirada interior com a origen i fi en sí mateixa; dualitat enllaçada que parla d'un mateix principi.

El 2010 coincideix amb la mort de Raimon Panikkar, un altre far del pensament que va fer del diàleg intercultural la pedra de toc del seu mestratge. Igual que aquells altres grans místics, ell va proclamar la necessitat de transformació de l'ésser humà a partir de l'autoconeixement i la meditació, i va fer-ho en un món egocèntric, insolidari i violent que, segons ell, "ja ha tocat fons". Un món que necessita actuar per comparació amb uns models aliens obsolets i caducs i només troba en la repercussió exterior dels seus actes la seva forma d'autoafirmació.

L'ésser humà es troba en un cruïlla transcendental, però posseeix tots els elements per a reeixir. El conreu de l'intel·lecte, l'educació de la sensibilitat i el retrobament amb els valors de l'humanisme que des de temps immemorials han ajudat a mantenir dempeus el gran edifici de la humanitat, ha d'ésser també el que ens ajudi a mantenir viva l'esperança d'una transformació profunda. Art, Ciència i Espiritualitat en són les claus i són la garantia que això serà possible més enllà del tòpic i les paraules buides. En aquest context de retrobament, la suma dels petits esforços que institucions com Ribermúsica porten a terme des de la dimensió local haurà de trobar una receptivitat sense excuses en aquells que tenen a les seves mans la governança dels homes i els pobles. Només així s'obrirà la clariana enmig dels núvols per donar pas al renaixement d'un món que mai no ha estat però que tanmateix, no ens és aliè.

A ell, a qui hem tingut ben a prop per tants anys, el nostre agraïment i el nostre més sincer record.

Raimon Panikkar va dir l'agost de 2003:

"És significatiu que del "Gran Artista" se n'hagi fet el "Gran Arquitecte" (i pitjor encara el "Gran Enginyer").

L'Art ha de salvar el món. Però qui salvarà l'artista?

Ribermúsica és una esperança".

Que així sigui.

MÚSICA
'Santa Maria, Strela do dia' - cantiga d'Alfons X el Savi
(Hirundo Maris - Annuwas i Alejandro Altamirano/Julia Koch/
Rachida Aharrat)

‘ART, CIÈNCIA, ESPIRITUALITAT’, L’ACTE CENTRAL DE LA GRAN FESTA DE TARDOR RIBERMÚSICA 2010, FOU ESTRENAT A SANTA MARIA DEL MAR EL 14 D’OCTUBRE DE 2010 COM A PRINCIPAL ACTE DE CELEBRACIÓ DEL 15È ANIVERSARI DE RIBERMÚSICA.

L’ACTOR SERGI MATEU VA OFICIAR COM A NARRADOR I LES PARTS MUSICALS, A TALL D’INTERLUDIS, FOREN INTERPRETADES PELS ENSEMBLES HIRUNDO MARIS (ARIANNA SAVALL, PETTER U. JOHANSEN, MIQUEL ÀNGEL CORDERO) I ANNUWAS (MOHAMED BOUD AYOUN, MOULAY M’HAMED ENNAJI “SHRIF” I AZIZ KOHDARI),

ELS ACTORS-BALLARINS ALEJANDRO ALTAMIRANO, JULIA KOCH I RACHIDA AHARRAT VAN ENCARNAR ELS PAPERS DE L’ART, LA CIÈNCIA I L’ESPIRITUALITAT.

Idea i concepció/direcció escènica/guio

Joan Puigdemívol

Direcció musical/adaptacions

Arianna Savall/Moulay M’Hamed Ennaji “Shriff”

Lector-narrador

Sergi Mateu

Intèrprets musicals

Hirundo Maris [Arianna Savall *cant, arpa cèltica, arpa barroca triple i bols tibetans* - Petter U. Johansen *cant, hardingfele i mandolina* - Miquel Àngel Cordero *contrabaix*]

Annuwas [Mohamed Boud Ayoub *cant* - Aziz Khodari *cant, darbuka i percussions* - Moulay M’Hamed Ennaji “Shriff” *llaüd àrab, mandola*]

Amb la participació d’Alejandro Altamirano encarnant L’ART, Julia Koch encarnant LA CIÈNCIA i Rachida Aharrat encarnant L’ESPIRITUALITAT i els infants alumnes de **Tantarantan!**, el taller de ritme i percussió de Ribermúsica

Enregistrament en directe realitzat per **Marc Abad** i processat als Estudis Tot Rodat de Barcelona

Fotos: **Ivan Giménez Costa, Joan Torrens** i arxiu Ribermúsica

Guia d’audició dels CD

CD 1

00:00	Introducció: Tantarantan! (infants del taller de ritme i percussió de Ribermúsica)
00:50	Pròleg. Krishnamurti, el gran savi hindú...
03:55	‘Anima nostra’ - Arianna Savall (Arianna Savall <i>veu i bols tibetans</i>)
06:43	I. Jiddu Krishnamurti, igual que Jesús de Natzaret...
11:00	‘Allah Umssili’ - música sufí (Annuwas)
13:37	II. La devastació és el lloc comú d’un món...
15:35	‘Grawi’ - improvisació sobre un tema africà (Hirundo Maris - Annuwas)
19:23	III. A redós del poder mediàtic...
21:30	Preguera’ - Arianna Savall/S Francesc d’Assís (Hirundo Maris i Julia Koch <i>dansa</i>)
28:08	IV. La Ciència dóna respostes...
30:33	Enta Omri’ - Oum Kalthum (Annuwas - Hirundo Maris i Petter U. Johansen <i>violí</i>)
36:59	V. La història tenyida de sang...
38:35	‘Assi pod a Virgin so terra guardar’ - cantiga Sta. Maria, Alfons X el Savi (Hirundo Maris)

CD 2

00:00	V. (cont.) Però la cultura també pot ser...
01:01	VI. Art i Ciència deambulen per un món hostil...
04:14	‘Apreciamos el instant’ - Arianna Savall/Omar Jayyam (Hirundo Maris - Annuwas i Alejandro Altamirano/Julia Koch <i>dansa</i>)
09:00	VII. Rament sentim el mot ‘sensibilitat’...
11:23	‘Nassam’ - tradicional del Líban (Annuwas i nens de Tantarantan!)
18:01	VIII. Ribermúsica, un projecte que ha aplegat tot un barri...
21:24	‘The wayfaring stranger’ - gospel (Peter U. Johansen <i>veu</i> i Hirundo Maris)
29:10	IX. Art i Ciència retornen amb pas segur...
33:00	‘El Mariner’ - tradicional catalana (Arianna Savall <i>veu, arpa</i> i Hirundo Maris)
39:34	Epíleg. El Festival de Tardor a Santa Maria del Mar...
43:46	‘Santa Maria, Strela do dia’ - cantiga d’Alfons X el Savi (Hirundo Maris - Annuwas i Alejandro Altamirano/Julia Koch/Rachida Aharrat <i>dansa</i>)

El *making of* de 'Art, Ciència, Espiritualitat' (13-X-2010)

Imatges de l'assaig conjunt del 13 d'octubre de 2010 a l'Escola Bailongu de Barcelona (Arianna Savall, Petter U Johansen, Miquel Àngel Cordero, Mohamed Boud Ayoub, Aziz Khodari, Moulay M'Hamed Ennaji "Schriff", Julia Koch, Rachida Aharrat, Alejandro Altamirano, Josep Maria Aragay, Sergi Mateu i Joan Puigdemívol)

Fotos: Oriol Puigdemívol

El post-concert de Santa Maria del Mar (14-X-2010)

Salutacions en acabar el concert

Foto 1: Sergi Mateu i Joan Puigdemívol / Fotos 2 i 3: Isabel-Clara Simó, Julia Koch i Joan Puigdemívol

Foto 1: Sergi Mateu, Stephanie Margaret Paff i Joan Puigdemívol / Foto 2: Joan Puigdemívol, Stephanie Margaret Paff (d'esquena) i Julia Koch / Foto 3: Joan Puigdemívol (d'esquena), Stephanie Margaret Paff i Arnau Puigdemívol

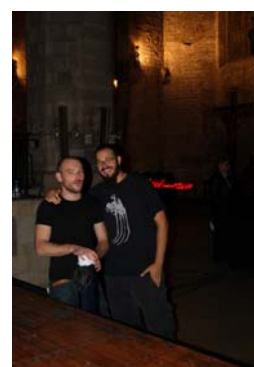

Foto 1: Moulay "Schriff" i Josep Maria Aragay / Foto 2: Arianna Savall en conversa amb uns amics / Foto 3: Rachida Aharrat en conversa amb una amiga / Foto 4: Joan Casals i Josep Maria Aragay

Fotos: Oriol Puigdemívol

Capítol I. 'Catalans... i universals: els orígens'

Els Catalans Universals han bastit l'edifici de la memòria i han gravat amb lletres de foc les runes que assenyalen una terra de contrastos i semblances, de grandeses i misèries, de memòries i d'oblits

Sinopsi

Amb el 2011, i traspasat ja el llindar del 15è aniversari, arriba el **primer capítol** de la Pentalogia, que canvia radicalment de retòrica per a endinsar-se en la metàfora. El 20 d'octubre Santa Maria del Mar torna a ser escenari d'un nou poema escènic, '**Catalans... i universals**', que té com a substrat musical les cançons d'en **Raimon**, seleccionades, adaptades i arranjades pel compositor, director i flautista nordamericà **Peter Bacchus**. Amb ell, un elenc format per cinc intèrprets d'arreu del món, també residents a Catalunya -**Odette Tellería** (Cuba), **Sasha Agranov** (Rússia), **Riadd Abed-Ali Abbas** (Irak), **Armand Sabal-Lecco** (Camerun) i **Joan Monné** (Catalunya)-, s'encarrega de la seva realització, al costat de l'actriu **Mercè Managuerra**, que assumeix el difícil paper de lectora-narradora.

La lapidària sentència de Panikkar "**el món ha tocat fons**", que clou el pròleg, obre una primera part (a tall d'acte primer) que rememora i explica el que allà només s'hi apuntava. La irrupció de la Ciència i el seu retrobament amb l'Art és un moment cabdal: tot un món caduc que està assistint a la seva extinció inexorable ("un desert espiritual, contrada ruïnosa on vivia encara l'antiga nissaga dels fills d'Adam, el pecador") resta encara esperançat per aquella arribada messiànica, promesa i garantia de regeneració. El retrobament porta implícita la idea de l'alliberament a través de l'amor ("l'Art li anà a l'encontre amb la mà de l'aimador, que cerca consol en la volença d'aquell bé preciós tant de temps anhelat") al temps que assenyala el transvasament d'atribucions -el rigor i el científisme en l'art, les traces del bellesa en la ciència- com el camí vers el coneixement veritable.

Llargues vicissituds pels **camins de la incúria** (tot seguit al maridatge) menaran els esgarriats fins un nou regne mercès a la intervenció de l'**Espiritualitat**, que els hi allargarà la mà per rescatar-los, igual com féu Virgili amb el Dante de la Divina Comèdia. L'evocació de l'arribada al "regne que s'obre més enllà del mar de núvols, aquell que rau al mateix llindar de l'infinit" és un moment de gran bellesa i emotivitat, en combinar-se la narració amb una enginyosa creació de Joan Monné, que fusiona El Cants dels Ocells, Els Segadors, Muntanyes de Canigó i el *leit motiv* del Walhalla wagnerià: és el moment de rebre el perdó i ser consagrats pels Savis, els **Catalans Universals**, entronitzats en el primer estrat d'aquest nou regne, que està regit per un insòlit "politeisme monoteista".

En el segon hi ha els Déus, "encarnació del propi poble i de qui en recullen la facultat demiúrgica" (al·lusió a tot un barri involucrat en una creació col·lectiva: el Festival de Tardor). I a l'àpex, el Principi, Déu Suprem, que "irradia llum, promulga preceptes i atorga mercès en equànime disposició de condescendència, bondat i justícia". D'ells rebran la mercè de rescatar el poble del seu estat de prostració, que es remunta als temps "des de que el món és món i la terra pàtria desolada dels que s'han d'ajupir per a guanyar el pa".

Abans, però, és frapant l'al·lusió a la caiguda de les torres bessones ("l'esfondrament dels dos castells, símbol soberb d'arrogància i luxúria") com el gran cataclisme que a l'albada del nou mil·leni marca l'inici d'un nou paradigma en què el món ja mai més no tornarà a ser el mateix. La "caiguda de l'imperi" genera tota una rècula de circumloquis (la condemna, el trànsit de l'infern al purgatori...) i ens retrotrau al pecat original, amb l'expulsió del paradís, els càstigs bíblics subsegüents (atiats per la còlera divina) i les calamitats que han marcat el devenir de l'ésser humà. El vehement diàleg entre la narradora i els propis intèrprets parla de l'oposició entre veritat i mentida, entre el bé i el mal, i redunda en la pervivència del segon, consumat, però sobretot consentit, "per sàtrapes, abjectes, corruptes, farsants i demagogs". L'abundor de moments en què s'acorden la narració i la música (d'entre els que en destaquen dues magnètiques seqüències amb la flauta i sons processats electrònicament) representa un pas més enllà en relació al que en el pròleg era un fet circumstancial, i serà una constant al llarg dels següents capítols.

La segona part comença equiparant l'esgarriament de l'Art i la Ciència amb l'esgarriament de tot un poble, Catalunya, "que es debat en destrets d'identitat i problemes de desmemòria", atiat per botiflers i polítics de baixa estofa (objectes d'una àcida diatriba). Un extens monòleg, acompanyat pels arpegis del piano, n'és el retrat desmitificador, que confegeix un sofisticat elogi de la llengua sense estalviar retrets als mals endèmics, confabulats en insòlita contradicció: la desídia, el conformisme, l'autoaversió... però també la faroneria, el cofoisme...

Però un gir sobtat ens parla d'esperança: la capacitat de resistència del poble ("perquè encara li resta el darrer sospir i l'anhel de victòria") i la confiança en els seus valors ancestrals -el "seny i la rauxa"-son la breu lloança que precedeix la **"consagració del Nou Món"**, que oficien els **Catalans Universals** (omnipresents des de l'inci del poema) a través d'un dispositiu audiovisual, una singular creació de **Guillamino i Miki Arregui** que representa el punt culminant.

La compareixença del poble davant els seus prohoms ("índits herois d'una llegenda que és viva perquè el temps no existeix si la memòria no s'esmuny") ha estat la conseqüència de la compareixença que hi feren l'Art i la Ciència, i el tribut a la seva memòria porta a una encesa apologia de la diversitat, que té en Catalunya -terra d'acollida- un dels seus bastions ("un Babel d'avinença sota una sola consigna i una llengua comuna"). A partir d'aquí s'encara el final; la metàfora es va trasmutant en poètica: és l'episodi que precedeix un dels moments més emotius, la cançó **"He mirat aquesta terra"**, de Raimon a partir d'un bellíssim poema de **Salvador Espriu**, que coronarà l'obra.

Aprofitant l'escena de la consagració, els infants de la **Riborquestra** s'han situat a l'escenari, darrere els músics i al costat de la narradora, que després de la lloa recita una bella declaració d'amor, iterant amb insistència els dos mots: **"aquesta terra** és promesa de canvi i certesa d'avenç; **aquesta terra** és llavor de treball i fruit de progrés, etc". Per dessota, el cello i el piano desgranen variacions arpegiades del motiu principal. La veu (**Odette Telleria**) enceta la seva commovedora lletania: "Quan la llum pujada des del fons del mar a Llevant comença just a tremolar, he mirat aquesta terra...", secundada per tot el grup, amb unes pinzellades molt ben pensades de l'orquestra infantil. És també commovedor constatar que, per encara maldestres, la sonoritat de les cordes evoca la d'un cor cantant a boca closa, i en combinar-se per moments amb la narradora, l'escena no pot substreure's d'un cert caràcter cinematogràfic.

El moment final arriba amb la gran sentència "El futur és present, i el passat... futur", que al·ludeix a l'abstracció del temps i de l'espai i ens parla de Déu ("l'alenada de Deú", "la divina proclama") d'universalitat, de llibertat, de destí, de "terra promesa". El to poètic assoleix les traces d'enginyosa càbala lingüística i anticipa 'La Follia' final: és el moment en què un grup de participants de totes les edats i tota índole i condició emergeix d'entre el públic: són els **'Catalans... i universals'**, "els nous catalans que aquí hi sojornen", representants del "mosaic multicolor que avui ha convertit aquesta terra en gresol de flama iridiscent i aixopluc de nòmades i indígenes", que es disposen a participar a la **'Sardanada de l'anella'**. Segons la declaració de principis de l'acte és "tot l'estol de gent d'arreu que s'ha enamorat d'aquest país: aquí s'han volgut quedar, aquí hi han fet arrels, aquí han decidit fer de la llengua el seu vehicle de comunicació."

La Follia comença amb la invocació als nouvinguts, enviats pels Savis (els Catalans Universals), que congregats en la dansa de rotllana alliberaran el poble igual com féu Virgili amb l'Art i la Ciència. El desvari instrumental és paral·lel al desvari lingüístic, que enmig d'al·lusions a l'antic barri, a Santa Maria, a la Ciutat del Born, a Colom, ens parla del 'Nou Món', de la "Terra Nova", i ens avisa que "el Nou Món neix al Born". La Sardanada, una singular creació de **Joan Serra** i la Fàctoria Mascaró dona la benvinguda a la Terpsicore Trípeda, la *ribermusa* amb tres peus (**Julia Koch**), i a les altres criatures de 'Terra de Garnàcora' ("seny i rauxa es confabulen, raó i follia s'acorden"). És l'avançada del Gran Carnaval del 2014, que ja s'acosta: "Festa, platxèria i bullanga!!!"; ens trobem als **origens** del Nou Món.

Resum

Acte primer

Rememoració i explicació del Pròleg: el retrobament de l'Art i la **Ciència** i posterior maridatge (amb el respectiu transvasament d'atribucions) porta al seu esgarriament pels **camins de la incúria**. Això s'escau en els moments que **"el món ha tocat fons"** (sentència de Panikkar). Tot seguit a llargues vicissituds (el pas de l'infern al purgatori), arribaran a un regne llunyà regit per un insòlit "politeisme monoteista" (els Savis, els Déus i el Déu Suprem); allí rebran el perdó i seran consagrats pels Savis (els **Catalans Universals**).

Abans, l'al·lusió a la "caiguda de l'imperi" genera tot de circumloquis que ens retrotauen al pecat original, amb la còlera divina i les calamitats que han marcat el devenir de l'ésser humà. La narració redunda en la pervivència del mal, atiat i consentit per "sàtrapes, abjectes, corruptes, farsants i demagogs".

Acte segon

Comença equiparant l'esgarriament de l'Art i la Ciència amb l'esgarriament de tot un poble, Catalunya. Un extens monòleg n'és el retrat desmitificador, que darrere un elogi de la llengua no estalvia retrets als mals endèmics. Però un gir sobtat ens parla sobre la capacitat de resistència del poble i la confiança en els seus valors ancestrals -el "seny i la rauxa"-: és la breu lloança que precedeix la **"Consagració del Nou Món"**, que oficien els **Catalans Universals** (a través d'un dispositiu audiovisual), i representa el punt culminant.

La compareixença del poble davant els seus prohoms (conseqüència de la que hi feren l'Art i la Ciència) i el tribut a la seva memòria porta a una encesa apologia de la diversitat, que té en Catalunya un dels seus bastions. A partir d'aquí s'encara el final; la metàfora es va trasmutant en poètica: és l'episodi que precedeix un dels moments més emotius, la cançó **"He mirat aquesta terra"**, de Raimon, a partir d'un poema de **Salvador Espriu**, que coronarà l'obra.

La sentència final "El futur és present, i el passat... futur" al·ludeix a l'abstracció del temps i de l'espai i ens parla de transcendència, d'universalitat... però també de realitat (simbolitzada pels infants de la **Riborquestra**); la poètica dóna pas a la càbala lingüística: és el moment de la **'Sardanada de l'anella'**, que aplega una colla de nouvinguts d'arreu, els **"Catalans... i universals"** (enviats pels Savis), que han d'ajudar els d'aquí a sortir de l'atzucac. La **Follia** final anticipa el Gran Carnaval del 2014 i ens avisa que "El 'Nou Món' comença al Born".

ACTE I

NARRACIÓ

“El món ha tocat fons”, digué Panikkar; “doncs comencem de nou”, respongué el poble. Els Catalans Universals assentiren des del seu setial, tron prominent disposat en un remot indret de la memòria, antesala del regne que s’obre més enllà del mar de núvols, aquell que rau al mateix lllindar de l’infinit.

MÚSICA

Raimon: Barcelona 71 (Peter Bacchus *flauta* - Joan Monné *piano* - Sasha Agranov *violoncel*)

NARRACIÓ

Els camins de la incúria foren la culminació del viatge per la geografia del dolor. Els esgarriats que s’hi endinsaren no selva ni el recer del vianant, ni el saber menys, el consol del pelegrí, que beu coneixement per a retrobar-se amb les cercaven en l’obscura de l’erudit, ni, molt de la font del arrels de la memòria.

La seva deriva fou menada pel mateix aquell que amb deliberada consciència i flagrant deliri vota el corrupte i en mala hora els encimbella fins a l’acme de la infàmia.

rampell del vel·leitós, sàtrapa, l’abjecte o el

NARRACIÓ COMBINADA AMB MÚSICA

Karlson: Nasty Fucker
(Mercè Managuerra *narradora* - Peter Bacchus *flauta i electrònica*)

La Ciència irrompé, com una exhalació, al mig d’un desert espiritual, contrada ruïnosa on vivia, encara, l’antiga nissaga dels fills d’Adam, el pecador.

(Breu pausa)

D’una revolada, tot es capgirà just entrat el tercer mil·lenni amb l’esfondrament dels dos castells, símbol soberg d’arrogància i luxúria. Tot seguit al cataclisme, les cendroses despulles no eren sinó desferres d’un món en extinció -erm territori de la desmemòria- que es debatia entre el salt a la cinglera o un redreçament incert, a mercè dels taurons de platja funesta (“el món ha tocat fons”, digué Panikkar).

Amb això s'acomplia la sentència que, de temps immemorials, llastava la nissaga aquella fins uns límits que la memòria no abasta a d'ençà el gran exili, per la profecia arcana maledicció d'aquell nan espoliador que perpetuant així, per segles i més segles, la del vedell d'or.

descabdellar; sentència pressentida, i confirmada, segles després, per la bescanvià l'amor pel vil metall, lluita fratricida dels nous adoradors

MÚSICA

Raimon: Terra negra (Odette Telleria *veu* - Peter Bacchus *flauta* - Sasha Agranov *violoncel* - Joan Monné *piano* - Dee Jay Foster *baix* - Riadd Abed Ali *percussió*)

NARRACIÓ

Aquella irrupció es produí en el la conjunció astral (d'Orion a Pegassus, indicà els dominis d'Aquari com a presents en la consciència. L'Art li anà a l'aimador, que cerca consol en la d'aquell bé preciós tant de temps esmunyint com relliscosa criatura dels estanys.

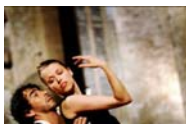

moment precís que un nou ordre s'albirava, quan de Perseus a Cassiopeia) pròxims en el temps i l'encontre amb la mà de volença, diligent i gene-rosa, anhelat, que se li ha anat

Una i altre deambularen per viaranys incerts, fins que un cel esquinçat mostrà l'escletxa per on s'escolava un raig de llum: miratge plaent, però, tanmateix, tenyit de mals presagis.

Amb el seu maridatge, Art i Ciència van tastar la fel de l'amargor, moneda de canvi que la gaubança imposa com a tribut, i en la seva diàspora van pujar fins un irredempt: el seu ascens fou, al mateix temps, el cercles abismals, aquells que l'ànima no encerta priva la sola visió, hòrrida, indigna i execrable, que nega el cos i emmetzina la ment.

Gòlgota purificador però descens vertiginós fins els a descriure, perquè li'n de tot el bassal de sutzura

MÚSICA

Raimon: Jo vinc d'un silenci (Sasha Agranov *violoncel* - Joan Monné *piano* - Dee Jay Foster *baix*)

NARRACIÓ

Tot un calvari d'afliccions la foscó aquella que dels cants de sirena ha més pregon de l'ànima, un recorda, amb mortificadora manllevada i la fredor (com les miserables criatures que repton per la molsa pútrida).

va acompanyar l'errant travessa dels captius, enlluernats per desprèn l'estela fatal del vel·leitós, a qui l'udol sibilant i lasciú xuclat com un remolí fins el centre mateix de l'úter. I en allò eco ressona fins a foradar la gèlida cuirassa de l'abisme i els porfídia, l'esterilitat d'un Art a qui tota saviesa ha estat d'una Ciència a qui Natura ha privat del do de la beutat

Tanmateix, la pròpia veu adverteix com és possible d'esvair el malefici si, en contravenir les ordres del nan abjecte (que també un déu profanador i vanitós va emular), són capaços de tòrcer el fat que els domina per a emprendre el sender de la resurrecció. I això, només, ja basta per a obrir el cancell al nou ordre, aquell que prové d'una voluntat remota però ha restat immarcescible d'ençà la primera alenada de vida.

Però abans que la pàtina fulgent d'una joia pressentida -que tot ho amara, que tot ho embolcalla- abracci l'orbe i el tenyeixi de transitar, per temps i temps, entre els verals a saber "què s'hi cou, allí dins", i restar-hi s'acompleixi l'astral designi. De nou, i amb veu proclama just el punt del perigeu:

que ha romàs al purgatori per a expiar la caiguda serà digne de pujar més enllà del mar de núvols, aquell que rau al mateix lllindar de l'infinit".

claror, caldrà encara de la desolació, per coratjosos fins que inefable criteri, la "Només el penedit al regne que s'obre

DIÀLEG COMBINAT AMB MÚSICA IMPROVISADA
Mercè Managuerra *narradora* - Sasha Agranov *violoncel* i els sis intèrprets

Narradora:
Els camins de la veritat són inextricables

Odette:
Però La Veritat és Una, i només Un el Camí que hi mena

Narradora
La mentida, en canvi, té tot de camins que hi fan cap

Peter:
Tot de camins ramificats com un laberint

Sasha:
Camins allargassats, tortuosos i abruptes

Narradora:
Tortuosos com cries de serpent

Joan:
Serpents que es devoren, com els sàtrapes, els abjectes i els corruptes

Ryad:
Com els farsants i els demagogs a qui els pobles han confiat la seva governança

Narradora:
Com els facciosos que presideixen el cenacle dels nous adoradors del vedell d'or, que dominen, des de la tenebra, els sàtrapes, els abjectes, els corruptes, els farsants i els demagogs i regeixen llurs accions

Armand:
Però aquell laberint de camins conflueix en un de sol

Narradora:
Un sol camí que recull, com afluents, els camins de la mentida

Peter:
El camí de la incúria

Odette:
Culminació del viatge per la geografia del dolor

Joan:
Punt i final de l'eixorca recerca cap al no res

Ryad:
Episodi inevitable en el pesarós transitar per dreceres d'infortuni

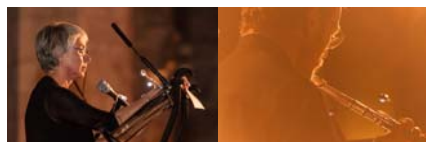
Sasha:
Però tanmateix necessari, segons indica humana condició

Armand:
Inevitable i necessari si hom vol saber el perquè de la contradicció

Narradora:
Si hom vol saber perquè el mal és origen del bé, perquè el 'sí' ve d'un 'no' i perquè el 'no' és... afirmació!

Tots:
Si hom vol saber el perquè de la contradicció

NARRACIÓ COMBINADA AMB MÚSICA
Russell Pinkston: Lizamander
(Mercè Manguerra *narradora* - Peter Bacchus *flauta, electrònica i ordinador*)

L'expiació de la culpa és el preu de la caiguda. Rigor i còlera divina es confabulen en punició severa, revenja implacable per tastar la fruita sacra i descuit és condemna per segles; un sol un sol error, sentència de suor i esclavatge. i valls; llengua de foc que abrussa boscos i rosega fins el moll de l'os: flagell despietat dicta, que tot ho disposa, que tot ho governa.

desafiar el vell ordre. Un sol desfalc, salconduït al precipici; Diluvi que nega camps, llenques vilatges; plaga d'insectes que de la mà omnipotent que tot ho

Proporció de la desproporció en la iniqua follia de l'absurd. Mesura de la desmesura que no coneix indulgència ni commou l'ànima. com el sol gest d'un botó que d'infiní. Un sol bastant per a

Com el sol bram que profereix la gorja del tirà; que impulsa el gallet del sicari; com el prémer encén la metxa i multiplica la vilesa fins a límits instant és parió d'eternitat, un sol gotim és anihilar tot rastre d'humana petja.

NARRACIÓ

La mà de Virgili va rescatar els esgarriats dels camins del pedregar i amb gest pietós va amorosir les ferides que el temps d'ostracisme infligí a pell i entranyes. Lluny dels dominis de Caront i sanat el cos del flagell satànic -i acendrada també l'ànima oprobi per a encetar la indòmits, franquejaren d'albirar un raig de renovellat, forn de

per la purga del desgreu- van eixir dels camins de tenebra i travessa final, i en el seu pelegrinatge salparen per pèlags boscuries agrestes i escalaren severos promontoris fins el punt claror, aquell mateix que antany presagiava malura i ara, llum paratges i terres i alenava un nou aire i una saba nova.

NARRACIÓ COMBINADA AMB MÚSICA

Joan Monné: Temes de música catalana i *leit motiv* del 'Walhalla' de Wagner
Joan Monné *piano* - Peter Bacchus *flauta* - Sasha Agranov *violoncel*

Els camins del pedregar es transformaren en el camí de les espines i les pedres, Via Làctia penitencial que mena fins el regne aquell que la veu digué. Allí, sota l'esguard custodi de Selene, amb l'argelaga i el còdol com a companys de trajecte, flanquejaren els postrems esculls fins arribar al tossal de la gran planúria, vast territori que circumda l'àgora.

El Savis del Consell s'apleguen en assemblea perenne, per dessota mateix dels Déus, encarnació del propi Poble, de eixen la facultat demiúrgica. guien des del seu setial. Dalt Origen, Fur i Justícia, Raó i preceptes i atorga mercès en

qui en recullen l'essència i Mà provecta i seny preclar, de tot, 'El Principi', Déu Veritat, Alfa i Omega, equànime disposició de condescendència, bondat i justícia.

Α Ω

MÚSICA

Peter Bacchus: 'Las Meninas' (Odette Telleria *veu* - Qiao Zhang *flauta* - Sasha Agranov *violoncel* - Joan Monné *piano* - Dee Jay Foster *baix* - Riaad Abed-Ali Abbas *percussió* - Peter Bacchus *direcció*)

ACTE II

NARRACIÓ

Igual que els dos naufrags, un poble sencer es pot perdre també pels camins de la incúria quan els seus pobladors han perdut la inèrcia envaís les consciències i que la desmemòria esborrés del seu que amb tinta indeleble ha gravat el l'ensem, sí aquells que s'encarreguen del mateix poble i de qui n'han rebut

l'esma, quan han deixat que quan, endemés, han permès cap l'empremta dels segles, rumb de la història. Però a de la seva governança -sorgits el ceptre- es rendeixen als

efluvis que exhala la vanitat, es deixen enlluernar per la faramalla del poder o mosseguen l'esquer de la supèrbia, és quan uns i altres es convenen, en suïcida complicitat, per a signar la sentència de capitulació que els converteix, a parts iguals, en serfs d'una opressiva, tirana i abjecta satrapia.

Els nous espoliadors, agotats darrere els matolls, celebren la discòrdia i ordeixen la trama de conquesta mentre de la cacera: remugar de dents, rellepar de bigotis, eructar de budells, ebrietat de beuratge, bafarada de greixum en impúdica cobdícia que ix sardònica i barroera; cridòria grollera 'a capella' en litúrgica polifonia com la caterva aquella que es va confabular per a occir el fill de senglar!: ecos cavernaris, grunys i bramuls, agusar de ganivets i brandar infausta de bravates, impropis i barbàrie.

NARRACIÓ COMBINADA AMB MÚSICA (GRAN MONÒLEG)
Joan Monné: Variacions I sobre 'He mirat aquesta terra' de Raimon
(Mercè Managuerra *narradora* - Joan Monné *piano*)

Aquesta terra és, a parts iguals, idíl·lic paratge i boscatge feréstec, tossol pastoral i agudell rigorós, jardí esponerós i selvàtic forest, estany cadenciós i pelàgic tumult, oasi de llum i desert obagós.

Però també... edèn de delícies i ermàs d'essències i embornal de foteses, fervor de d'inèr-cia, recer de virtuts i desguàs volença i llangor de desídia, liceu de mestratge i catau de neciesa, d'ignorància, arca de joiells i calaix de minúcies, model de noblesa i d'afecte i vesper d'enveja, plètora de sort i fretura d'inòpia, gresola de crisma i detritus de brea, mesura d'estalvi i dispendi de guanys, pinacle de glòria i antre de misèria, cimbori de pedra i túmul d'asfalt.

d'impudícia, receptacle bullícia i marasme d'indolència, impuls de arxiu de saviesa i bagul niu d'avarícia, abellar

I aquest poble que la dissort arcaica altres dissorts que qui s'han d'ajupir d'amargar la vall bleves i ultratges i

hi sojorna, darrera reencarnació de la nissaga dels fills d'Adam, suma a d'esclavatge (d'un atavisme que la memòria no abasta a descabdellar) s'han esdevingut des que el món és món i la terra pàtria desolada dels per a guanyar el pa. Suor al front i llàgrimes de sang han tenyit funesta i s'han enllaçat amb sang de llàgrimes vives per unglades i trets i envestides i nafres en viva carn.

Molt sovint, una indolència fatal assetja consciències i tempta compartit atia el foc d'un tedi que pesa com una llosa damunt mortals d'aquesta terra que han mamat els mateixos contrastos aixopluga. Genialitat i mitjanja comparteixen el mateix tàlem desgastats; grandesa i misèria transiten de la mà sota un mateix desmembrats i un cant llangorós plana, permanent, per damunt melopea de monestir decrèpit, que ressona com un eco entre els murs de la ciutat fantasma.

constàncies, i un desànim l'espatlla dels mortals, dels de la terra aquesta que els de rutina de consorts sostre com germans bessons dels caps com obsessiva

Himnes i torxes condueixen la lacònica filera del ritus processional, i una lletania monòtona suplanta grandesa d'esperit i alçada emotiva per desueta exaltació davant icones i símbols i emoció llagrimosa de recordança nostàlgica, consol únic d'un poble que es debat tothora en destrets d'identitat i ajup el cap i s'empassa amargat el rampell de revolta. I així també, l'exaltació darrera uns colors i el bullir de la sang pel joc victoriós és sovint subterfugi que amaga resolució i certesa; i esfereix pensar que la rauxa desfermada de multituds no sigui, potser, resignada complanta de qui ha perdut el seny davant "l'altra" derrota o eufòria que baixa tot just esbravat l'efecte al·lucinogen de la droga de masses, que injecta a la sang la impotència de perseverar. I esfereix pensar que darrera la munió convençuda d'obra col·lectiva no s'hi amagui la suma d'egolatries que parla d'unió però es disgrega tot just girar cua i enfilar cap a casa.

"Ruràlia" i "urbania" mira l'una amb "senyor". I l'una no és seva i l'altra seva i que creu de erudita que una elit de conformitat i mitjanja, que cueja tothora per aquests desolats camps recela i no es creu "allò seu", deu ser per guiatge nefast i covard sàtrapes, abjectes i corruptes campen escàpols, encara!, per boscos d'asfalt i terres de fullam.

són de difícil conjunció: l'una mira l'altra amb celada altivesa i l'altra modèstia resignada de qui se sent serf sota l'aire imponent del recela del foraster pel color de la llengua i l'espuri matís d'una pell que claudica i renega d'una segona perquè li recorda la ostenta amb cofoia ufanor parla que no se sent primera. I la capa fa d'escut protector de Tràcia. I si el poble consentiment; perquè

Però si el Poble ha resistit embats i escameses, resistirà més encara, perquè encara li resta el darrer sospir i l'anhel de victòria. Grandesa d'esperit, alçada emotiva i ànsia de progrés no seran escombrats per mesquina misèria, enveja roïna i baixesa moral.

El Poble invoca els seus Savis i compareix davant el Panteó dels Immortals, igual com feren Art i Ciència tot just rescatats. Els Déus s'ho contemplen i beneeixen, aquiescents, el Nou Món i la Nova Terra.

MUNTATGE AUDIOVISUAL
Els Catalans Universals consagren el 'Nou Món'

NARRACIÓ

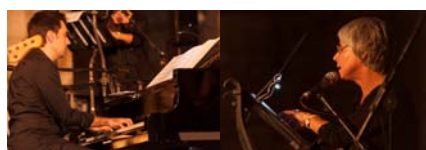

Els Catalans Universals han bastit l'edifici de la memòria i han gravat amb lletres de foc les runes que assenyalen una terra de contrastos i semblances, de grandeses i misèries, de memòries i d'oblits. Inclits herois existeix si la memòria no d'un foc incorruptible, atzagaiades dels sicaris a emissaris. Més de mil anys contemplen la afaïçonat en la història d'un món que és univers i d'un univers que és la alenada d'un instant de pols quàntica; i més de mil anys contemplen, mosaic multicolor que avui ha convertit aquesta terra en gresol de flama aixopluc de nòmades i amistancen i s'hi divergències i desacords, doctrinàries de servils, l'altra llar de foc indígenes: pobles i tribus hi sojornen i hi laboren, s'hi disputen, s'hi entrellacen i s'hi desfermen. I malgrat i, pitjor encara, conats de sectària conxorxa i intrigues roïns i llagoters de molts dels d'aquí (que molts altres dels d'allà atien a corrupte), tots plegats conformen un Babel que vol ser d'avinença i comparteixen aquesta terra en devota comunió sota una sola consigna i una llengua comuna.

NARRACIÓ COMBINADA AMB MÚSICA

Joan Monné: Variacions II sobre 'He mirat aquesta terra' de Raimon
(Mercè Managuerra *narradora* - Joan Monné *piano* -
Sasha Agranov *violoncel*)

Aquesta terra és promesa de canvi i certesa d'avenç; aquesta terra és llavor de treball i fruit de progrés; aquesta terra és aigües en el verd nou mar, el camins i els rials, els alocs i els cavalls.

fortuna de béns i fermaça del temps. He mirat aquesta terra, i en les seves m'he emmirallat i en l'aire pur m'hi he trobat i m'he vist seu foc, i he vist neu i gebre guarnint camps de nit i una catifa cobrint tarda i vespre i un arc multicolor saludant el dia. He mirat la rella i el bou, el falcó i la pluja, el cel i la vent i la pols, els grills i la nit, els camps i els sarments, els

MÚSICA

Raimon/S. Espriu: 'He mirat aquesta terra' (Odette Telleria *veu* -
Joan Monné *piano* - Peter Bacchus *flauta* - Sasha Agranov *violoncel* -
Dee Jay Foster *baix* - Riaad Abed Ali *percussió* -
Riborquesta, Peter Bacchus *direcció*)

NARRACIÓ

El futur és present, i el passat... futur. No hi ha temps, no hi ha espai, no hi ha avui, ni ahir, ni demà si el moment no s'esmuny ni se'n va la memòria dels segles. Tot és lliure quan és presoner de la mà provecta que guia la que és de tots perquè tots en som un i un de sol trepitja d'un poble l'estol, mentre un sol fa justícia que la terra il·lumina. Tot és presoner d'alenada

lliure vol ser; i si vol alçar el vol d'au quimèrica que en la cendra neix i demà, és quan lliure serà. I si escolta dels savis la veu i si déus i si veu l'alenada del Déu, és que sent la divina clama, no pas en desert, ans en terra promesa que estima i el que en terra humanal és efímer gotim de llàgrima fina, eternal i és petjada divina. Un sol bleix, un respir, un és l'Univers tot que té el cor en un puny i en un puny tot s'exalta i exulta i no es cansa.

NARRACIÓ AMB MÚSICA DE FONTS

La Fol·lia (improvisació amb tot el grup)

“Catalans... i universals”! Heus ací l'estol que els Savis envien per a auxili i rescat dels caiguts en combat o els captius a l'atzucac, igual com feu Virgili amb aquells desventurats. “El ‘Nou Món’ neix al Born”!, i en aquest Cafarnaum on el poble labora i respira, teixeix i conspira, la Clepsidra reneix i abeura les hostes de braus mariners, que tresquen i criden: “Santa Maria”!!!. La Senyora de la Mar -*advocata nostra*- mentre el jove aquell que el camí d'un futur que és brinda els bons auguris a la pols i ruïnes, reviu i es desvetlla la ciutat somorta que mercat: “Ciutat del Born”! “El ressorgir de l'Atlàntida”! “El despertar del Nou Món”!

Seny i rauxa es confabulen; raó i follia s'acorden per a celebrar el Nou Món que treu el cap i les banyes; la *Terpsícore* “trípoda” mou els tres peus la cua en set troços de vida i un bou té a la panxa el remou la cabòria i escampa la boira. Festa, platxèria i macabra del be que en nit negra brinca i s'estavella la brega! Aquesta terra és també “Terra de de l'ortiga i la mandràgora, que cou al mandril i fa mandra a la víbria, mentre cotilla i la mula enfarfega la guilla i el ros rabadà el mussol embebeilla i amb anelles de ceba i galets d'escudella alimenta el ‘Titot de Burnilla’!!!

Costellada, graellada, bofetada, cargolada, calçotada, sardinada, sar-da-na-da: Sardanaaaaaada de l'anella!

SARDANADA DE L'ANELLA

Raimon: Si miraves l'aigua (tots els intèrprets, Riborquestra, participants a la Sardanada, Julia Koch, Joan Serra & Factoria Mascaró)

Joan Puigdemívol i Clement
Barcelona, setembre de 2011

A la memòria dels meus pares, Francesc (07/04/1919 - 16/07/2006) i Ernestina (10/10/1926 - 28/06/2011)

‘CATALANS... I UNIVERSALS: ELS ORÍGENS’, PRIMER CAPÍTOL DE LA PENTALOGIA DE ‘EL NOU MÓN’, FOU ESTRENAT EL 20 D'OCTUBRE DE 2011 A SANTA MARIA DEL MAR COM A ACTE CENTRAL DE LA GRAN FESTA DE TARDOR RIBERMÚSICA 2011.

LES CANÇONS DE RAIMON, ARRANJADES I ADAPTADES PER PETER BACCHUS I INTERPRETADES PER UN *ENSEMBLE* D'INTÈRPRETS D'ARREU DEL MÓN RESIDENTS A CATALUNYA, N'EREN EL SUBSTRAT PRINCIPAL I S'ANAVEN INTERCALANT AMB EL TEXT-GUIÓ, LLEGIT PER MERCÈ MANAGUERRA.

AL COSTAT D'UN GRUP DE PARTICIPANTS DE DIVERSES CULTURES, JULIA KOCH I JOAN SERRA & FACTORIA MASCARÓ VAN CLOURE L'ACTE AMB L'ACCIÓ FINAL, LA ‘SARDANADA DE L'ANELLA’.

Idea i concepció/direcció escènica/guió

Joan Puigdemívol

Direcció musical/arranjaments

Peter Bacchus

Amb la col·laboració de **Joan Monné** en els arranjaments pianístics

Lectora-narradora

Mercè Managuerra

Intèrprets musicals

Peter Bacchus (Estats Units) *flautes i electrònica* - **Odette Telleria (Cuba)** *veu* - **Sasha Agranov (Rússia)** *violoncel* - **Riadd Abed-Ali Abbas (Irak)** *percussió* - **Armand Sabal-Lecco (Camerun)** *baix elèctric, veu* - **Joan Monné (Catalunya)** *piano* - **Riborquesta (Orquestra Infantil Ribermúsica)** *

Realització audiovisual

Guillamino/Miki Arregui

Acció escènica-dansa

Julia Koch (Alemanya) - **Joan Serra (Catalunya)** i 300 voluntaris de diferents cultures residents a Catalunya que participaran a la “Sardanada de l'anella”

La Sardanada de l'anella és una coreografia original de **Julia Koch** i **Joan Serra** per a aquest poema escènic

* Director de la Riborquesta: **Peter Bacchus**

Professors: **Montse Colomé, Clara Quadern, Marta Ramon, Laia Serra, Borja Mascaró, Sole Vicente**

Agraïments:

Cristina Fons, Mercè Gil, Montse Ferrando (AMPA Cervantes) / Carles Solà (Televisió de Catalunya) / Marc Biosca, Eulàlia Buch (Plataforma per la Llengua) / Najat Dahanna Yeder (Secretaria d'Immigració de la Generalitat de Catalunya) / Irma Sust (Fedelatina), César Cárdenas (Mexcat), Meri Illich (Casa Eslava), Neide (Centro Boliviano Catalán), Naqash Javed (Associació Treballadors Pakistanesos a Catalunya), Anna Llaudet (Espai Àfrica Catalunya), Antonia Salazar (EICA) i altres

I molt especialment a: **Raimon i Analissa, Lluís Cabrera i el Taller de Músics, Lali Pujol i Vesc, Factoria Mascaró, Francesc Artigau, Joaquim Ferrer i Agustí Colomines**

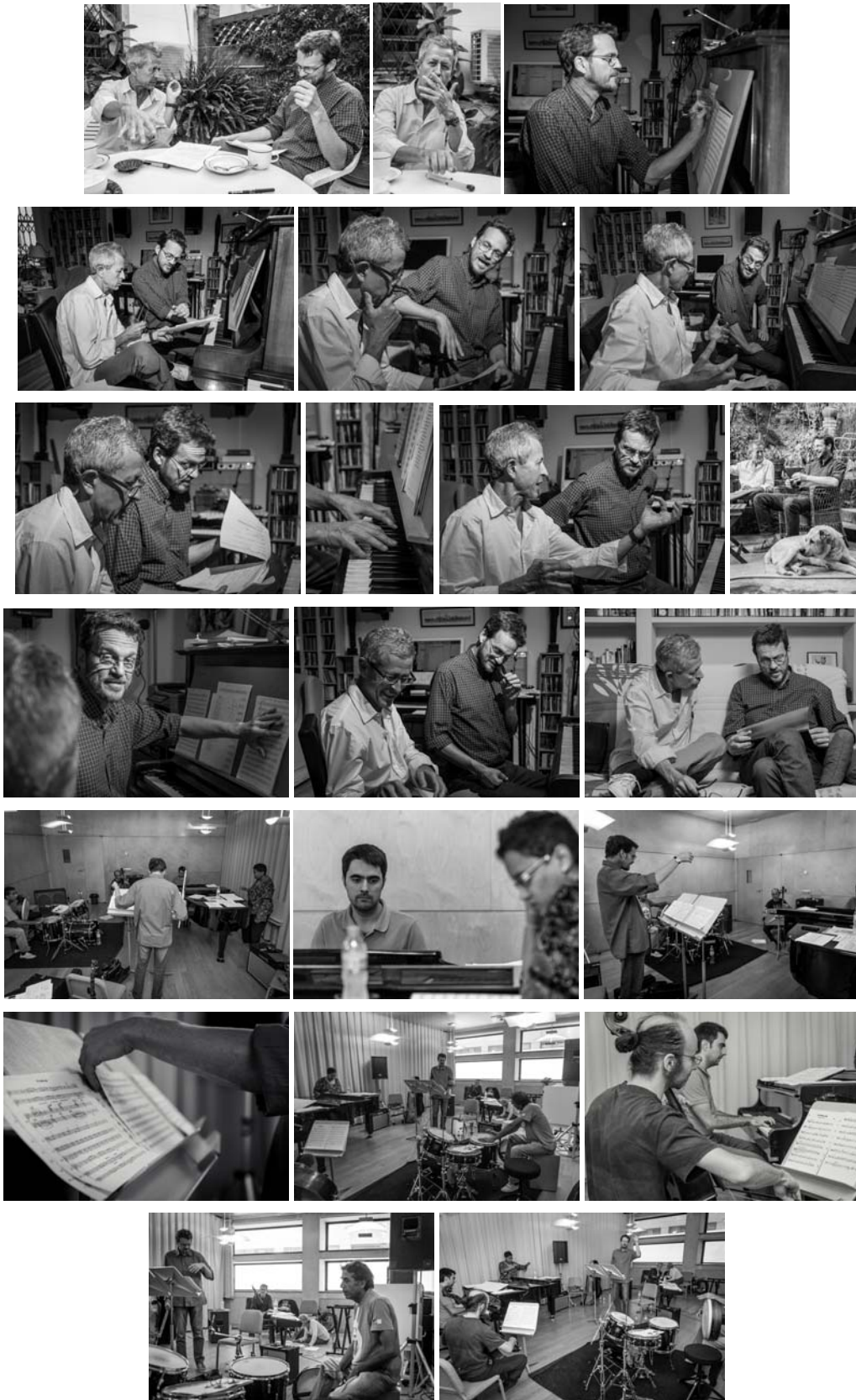
Enregistrament videogràfic realitzat en directe per **Iaco Subirats**

Muntatge de **Gerard Ferrer, Núria Casals i Ferran Sayes**

Enregistrament de so realitzat per **Marc Abad** i processat als Estudis Tot Rodat de Barcelona

Fotos: **Ivan Giménez Costa, Joan Torrens** i arxiu Ribermúsica

El *making of* de 'Catalans... i universals' (20-VII/15-X-2011)

La gènesi de 'Catalans... i universals' va començar una agradable tarda del juliol 2011 a la casa-estudi que Peter Bacchus té a Vallcarca. A les trobades inicials entre ell i Joan Puigdellívol s'hi va anar sumant, al llarg dels mesos següents, la resta de l'elenc. El dissabte 15 d'octubre va tenir lloc a l'Esmuc el darrer assaig conjunt previ al concert.

Fotos: Joan Torrens

La singular trobada amb un “català universal” (21-IX-2011)

Raimon sintetitza com pocs artistes l'essència viva d'un catalanisme entès en la seva dimensió més universal. La seva recuperació, “a cops de veu”, dels grans clàssics ens parla ben clar de les arrels i els orígens. Aquestes fotos reflecteixen la trobada amical i distesa al balcó del pis del cantant, a la Plaça Bonsuccés.

Fotos: Joan Torrens

Capítol II. 'El Gran Demiürg: la decisió'

Un gran basal de sutzura és tot el que resta del món que ha tocat fons

Sinopsi

Amb el segon capítol s'arriba a l'equador de la Pentalogia. De forma anàloga a l'anterior, la primera part consisteix en un resum de l'acció passada i en manlleva bona part del material. Però els bons auguris del final s'esvaeixen només sentir la sentència que serveix d'inici: **“un gran bassal de sutzura és tot el que resta del món que ha tocat fons”**, que sintetitza tot un ambient de desolació i melangia. L'atziaga premonició tenyeix per complet l'escena.

El narrador descriu, impertorbable, tota una lletania d'infortunis, amb traces de tragèdia grega, recurrent sovint a l'oracle, la influència del fat i el poder dels astres, per a sentenciar el que ja sembla no tenir volta enrere. Tan se val la vella declaració d'amor, la certesa de canvi, l'ànima de progrés; tan se valen les promeses d'arribada d'un nou ordre i un nou humanisme; tan se val la festa i la platxèria: la sentència indica, fatalment i inexorable, la impossibilitat d'un nou món i l'extinció de “l'antiga nissaga dels fills d'Adam”, aquella que prové d'uns temps immemorials “fins uns límits que la memòria no abasta a descabdellar”. El final de tot un cicle no tindrà, com antany, la contrapartida en un nou ordre com no sigui el seu relleu per les màquines i la seva tirania esclavitzadora.

Nous circumloquis, noves reflexions, reforçats per la música de **Joan Saura** (que el compositor haurà creat expressament), portaran al moment més cru de la Pentalogia, que no ho serà precisament per la cruïlla dels mots, ans de les imatges. Tot el primer acte consisteix en un **lacònic lament** que rememora “el descens vertiginós fins els cercles abismals, aquells que l'ànima no encerta a descriure, perquè li'n priva la sola visió, hòrrida, indigna i execrable, que nega el cos i emmetzina la ment”. La música, d'una obscuritat corprenedora, exprimeix al màxim l'ús dels teclats, de l'electrònica i d'un instrument d'última generació, el “reactable”, amb l'aliança ocasional del violoncel i un dispositiu de percussió.

El moment més frapant arriba amb la projecció d'un muntatge audiovisual d'**Igor Cortadellas**: la pantalla reflecteix tota la rècula de calamitats i dissorts, esdevingudes “des de que el món és món i la terra pàtria desolada dels que s'han d'ajupir per a guanyar el pa”. La descarnada ressenya inclou tant “la història tenyida de sang” que ha acompanyat la civilització des dels seus albars com “l'altra” història, menys incruenta però igualment devastadora. El Diluvi Universal i les grans guerres, les antigues pestes i les noves epidèmies, la fam i la malaltia, la destrucció del planeta i el canvi climàtic... però també l'alienació, la banalitat, la negació de l'amor, el culte a la matèria, la demagògia i la corrupció van desfilar davant dels ulls atònits dels espectadors. El narrador ha abandonat el presbiteri i contempla l'escena consternat, per a caure de genolls al bell mig del passadís, enmig de la foscor general de la nau.

La segona part comença amb el narrador abatut en aquell indret, les mans tapant el rostre i el cos esglaiat per l'impacte. Però el retorn de la llum ha comportat l'aparició a l'altar-escenari dels infants de la **Riborquestra**, en una seqüència calcada al capítol primer. Al costat d'ells hi ha també un **androide** que gesticula. Un fil de música plàcida és el primer indicatiu que alguna voluntat remota deu contradir la mala astrugància i que, tal volta, serà possible conjurar la maledicció i retornar l'esperança.

Després que el fil de música s'hagi transformat en els primers compassos d'una agradosa dansa, apareixen l'**Art** i la **Ciència**, que evolucionen, cadascú des d'un indret, fins arribar al punt on rau el jacent personatge. L'orquestra infantil subratlla l'escena, i en sentir els primers acords, el personatge es desvetlla per a incorporar-se. Els ballarins s'hi atansen per a reconfortar-lo, i tan bon punt ha cessat la música, l'androide li parla amb la seva pròpia veu per a advertir-lo que **Ell** és el **Gran Demiürg** i haurà de retornar al presbiteri per a prendre una difícil **decisió**: tornar a crear el món o eximir-se'n. Llargues cavil·lacions i forts remordiments el turmenten pel record, fins a posar-lo al llindar de la desesperació. Finalment però, i tot seguit a un diàleg amb l'androide, posa en un plat de la balança l'atziac record, i a l'altre, tot les raons per a creure que un Nou Món és possible i donar un vot de confiança als homes per a seguir lluitant, per a seguir vivint. El Gran Demiürg resisteix la temptació i guanya la batalla.

En la decisió final hi tindrà un pes determinant el vell proverbi “el futur és present, i el passat... futur”, això és: l'abstracció del temps i de l'espai i la superació del passat; però tanmateix, serà la **pervivència de la memòria** la gran condició per a recomençar “des de zero”. Tot el *corpus* immens de realitzacions artístiques, les elevades fites del pensament i els grans avenços científics és allò que en parla de la memòria i de la seva garantia com a valor de renovació. Serà també la contemplació, dins la immensa catedral, dels infants al costat de l'androide (un futur amb la tecnologia al servei de l'home és possible!). Però serà, sobretot, la confiança incontrovertible en l'ésser humà i la seva capacitat de sentir, estimar i emocionar-se allò que decantarà finalment la balança. El poema culmina amb un nou audiovisual: Art, Cultura, Pensament, Ciència, Natura, amb una coreografia final: el Nou Barri, el Nou País, el Nou Món.

Resum

Acte primer

Fa un resum del capítol primer, del qual en manlleua bona part dels conceptes i en recull la trama argumental. Però els bons auguris del final s'esvaeixen per la premonició que no s'acomplirà la promesa d'arribada d'un nou ordre (d'un 'Nou Món', en definitiva). El narrador descriu, impertorbable, tota una lletania d'infortunis amb caràcter de tragèdia grega, que tenen com a teló de fons la lapidària sentència **"un gran bassal de sutzura és tot el que resta del món que ha tocat fons"** i desemboquen en la **negació** total. Aquest **lacònic lament** (que tenyeix per complet el primer acte) culmina amb un muntatge audiovisual: la pantalla reflecteix les calamitats més inversemblants que s'han esdevingut "des de que el món és món". El narrador abandona el presbiteri i contempla l'escena consternat, per a caure de genolls al bell mig del passadís, enmig de la foscor.

Acte segon

El narrador resta abatut en el mateix indret, les mans tapant el rostre. Però el retorn de la llum ha comportat l'aparició a l'escenari dels infants de la **Riborquestra**; al costat d'ells hi ha un **androide** que gesticula. Un fil de música plàcida indica que alguna voluntat remota deu contradir l'atziaga premonició. Arriben l'**Art** i la **Ciència**, que reconforten al personatge i l'ajuden a aixecar-se. L'androide li parla amb la seva pròpia veu per a advertir-lo que **Ell** és el **Gran Demiürg**, i haurà de retornar al presbiteri per a prendre una difícil **decisió**: tornar a crear el món o eximir-se'n.

Tot seguit a llargues cavil·lacions i forts remordiments, i després d'un diàleg amb l'androide, decideix posar a l'altre plat de la balança les raons per a creure que un Nou Món és possible i donar als homes un vot de confiança per a seguir lluitant, per a seguir vivint; el Gran Demiürg resisteix la temptació i guanya la batalla. En la decisió final hi tindrà un pes determinant la superació del passat i la **pervivència de la memòria** (tot el gran cabal de realitzacions artístiques i les grans fites de la ciència i el pensament), però sobretot, la confiança en la capacitat de **l'ésser humà** per a sentir, estimar i emocionar-se.

La presència de l'androide simbolitza la possibilitat d'una tecnologia plenament humanitzada en aquest 'Nou Món'. L'acte acaba amb un altre audiovisual, diametralment oposat (art, ciència, cultura, pensament, natura, univers...), i una coreografia final.

Cap al 2014

Amb el **2013** arribarà el Tercer Capítol de la Pentalogia. Sense que hom sàpiga amb precisió el títol exacte, el nou poema escènic, presentat com a Acte Central de la Gran Festa de Tardor, versarà entorn a **'La Creació'**.

Amb la decisió de crear de nou “el món que va tocar fons”, que el Gran Demiürg va prendre al capítol anterior, s'inicia la recta final de la Pentalogia. La realització dels tres primers episodis indica que l'equador de la saga ja ha estat superat. Sense obviar que noves dificultats assetjaran el personatge, latent al llarg de tota l'acció mentre una narradora oficia com a mestre de cerimònies, el destí voldrà que, finalment, el **Nou Món** vegi la llum i s'acompleixi la profecia arcana, que prové d'uns temps remots “fins uns límits que la memòria no abasta a descabdellar”.

La part musical serà bastida a partir de **'La Creació del Món'** de Darius Milhaud, amb petits fragments ocasionals de **'La Creació'** de Haydn. El reconegut pianista **Joan Díaz** serà el músic a qui hom confiarà la direcció musical i els arranjaments. La tardor d'aquest mateix any s'escaurà amb la inauguració del “Nou Born”, el Centre Cultural del Born, que aprofitarà l'estructura del vell mercat per a convertir-se en un referent en la recuperació de la memòria i, alhora, un dels “motors de país” des d'un dels seus barris de referència; en aquesta comesa, la Fundació hi tindrà un paper fonamental. Estarem a pocs mesos del 2014, un any cabdal en la memòria col·lectiva de tot un poble, que rememorarà el 300 aniversari de la gran desfeta de Barcelona.

La tardor del **2014**, amb el Centre Cultural ja presumiblement en funcionament, serà l'any de culminació de la Pentalogia. En aquella ocasió, serà el saxofonista **Llibert Fortuny** l'encarregat de versionar la part musical d'un nou poema escènic, **'El Nou Món'**, que tindrà com a substrat el tema central de la celeberrima simfonia d'Antonin Dvorak.

Possiblement, la Ribera haurà viscut ja el **Nou Carnaval del Born**, recuperació del Gran Carnaval del 1700, que va assolir fama mundial i va projectar Barcelona més enllà de les seves fronteres. Però serà la inclusió de **“Terra de Garnàcora”**, la Fol·lia que dimana de la Pentalogia, que ja va començar a aflorar el 2011, la gran aportació de Ribermúsica; Els nous personatges i les noves criatures seran també exponents d'aquest “Nou Món que neix al Born”.

Amb el 2015 es rellançarà el **Festival de Tardor**, que recuperarà algunes de les produccions més reeixides dels anys anteriors.

FUNDACIÓ PRIVADA RIBERMÚSICA
Placeta de Montcada, 14 4rt. - 08003 Barcelona
Tel. 933 193 089 - Fax 933 103 841
ribermusica@ribermusica.org
www.ribermusica.org
[facebook/ribermusica.org](https://facebook.com/ribermusica.org)